

ÇEVRE TEMİZLİĞİ

Hedef Davranışlar

Rabia GÜLCAN KARDAŞ

Çevre temizliğine önem Veren bir Müslüman,

Allah'ın temizleri sevdiğini bilir.

Peygamberlerin ve Allah dostlarının en temiz insanlar olduğunu ve temizliği sevdiklerini bilir.

Beden ve çevre temizliğinin ibadetler için bir zaruret olduğunu bilir.

Hayvanların dahi yaşadıkları çevreyi temiz tuttuklarını öğrenir, etrafını temizlemenin ve temiz tutmanın da bir insanlık vazifesi olduğunun farkına varır.

Sağlıklı bir hayat sürebilmesi için temizliğe dikkat eder.

Temizliğin fizikî sağlığını etkilediği kadar ruhî hayatına da tesir ettiğinin farkında olur.

TEMİZLİK GÖNÜLLÜLERİ

Temizlik, dinimizin üzerinde durduğu en önemli konulardan biridir. Beden temizliği, kılık kıyafetin temizliği ve çevre temizliği. Müslüman, hayatında bunlardan hiçbirini ihmal edemez. Zira temizlik eksik olursa ibadet tamam olmaz.

Hem biz biliyoruz ki melekler, temizliğe ve güzel kokuya gelirler. Pis yerler ise şeytanın bulunduğu yerlerdir. Dolayısıyla bir mü'min için ibadet mekânının temizliği daha da önem kazanmış oluyor.

Peki, şimdi biraz düşünelim. Yani bir düşünce yolculuğuna çıkalım. Bizler nerelerde namaz kılabiliriz? Camilerde, mescitlerde, evimizde, okulumuzun bir odasında, bahçemizdeki ağacın altında, piknikte çimlerin üzerinde, cuma namazında dolup taşan caminin avlusunda ya da kaldırımda... Neredeyse her yerde namaz kılabiliriz, değil mi? Zira Allah Teala, biz Müslümanlar için bütün yeryüzünü ibadet mekânı kılmıştır. Demek oluyor ki, temiz olmak kaydıyla bulunduğumuz her yerde ibadet edebiliriz. O hâlde bizim yeryüzünü temiz tutmamız, kirlenen yerleri temizleyerek bütün yeryüzünü mescit hâline getirmemiz, Allah'ın ve Resulü'nün hoşuna gidecek bir davranış olmaz mı?

Çevremizi temiz tutmak nasıl da önemli bir ibadete dönüştü, öyle değil mi? Böyle bir durumda sınıfımız, odamız, bahçemiz, sokağımız, her yer; ama her yer, melekleri mest edecek temizlikte pırıl pırıl olduğunda rahmet yayılacak ve şeytanın sebep olduğu kavgalar, tartışmalar, günahlar en az seviyeye indirilmiş olacaktır. İşte bu yönüyle temizlik; insanı olgunlaştıran, Allah'a yaklaştıran bir hususiyettir.

Meseleyi farklı bir noktadan ele almış olduk galiba. Şimdi de düz yoldan gidelim isterseniz. Peygamber Efendimiz, "Elinde bir fidan olan kimse, kıyame-tin kopacağını da bilse o fidanı diksin." buyuruyor. Bu anlayışla ömür süren ecdadımız, yaşadıkları her yeri güzelleştirme çabasına girmiştir. Osmanlı'dan bize kalan dev mirası hatırlayalım. Her birinde ayrı

bir zevk, ayrı bir güzellik, ayrı bir zarafet... Meşhur gezginlerin hatıralarında sokakların ne denli temiz olduğu, her yerde hamamlar yapıldığı anlatılır.

Fatih Sultan Mehmet tarafından kalabalık mahallelere ikişer adam görevlendirilmiş. Bu adamların vazifesi, yollardaki tükürüklerin üzerini külle kapatmakmış. Hem temizlik hem de sağlık açısından son derece önemli bir uygulamadır bu. Evet, bir Müslüman, eza vermek bir yana, eza verici şeyleri ortadan kaldırmakla sorumlu hisseder kendini. Yere asla tükürmez, yollarda gördüğü kötü görüntüleri ortadan kaldırmaya uğraşır.

Temiz bir tuvaleti kullandıktan sonra yine temiz bırakmak, herkesin yapması gereken en doğal harekettir. Fakat bir Müslüman, girdiği pis bir tuvaleti bile temiz bir şekilde bırakmalıdır. Çünkü bir Müslüman'ın ahlâkı bunu gerektirir. Geçtiği yerlere noksansız bir güzellik damgası vurmak... Çirkin, güzel olmayanı, kendi güzelliğiyle temize çekmek...

Bir büyüğümüz anlatmıştı: Hocası kendisine bir vazife vermiş vaktiyle, "Yolda gördüğün köpek pisliklerini yerden alıp çöpe atacaksın." demiş. Çantasında poşetle doluyor hâlâ. Karşımıza hoş olmayan bir görüntü çıkarsa biz, "İyy!" deyip adımlarımızı hızlandırırken o, hemen poşetini çıkartıp temizlik operasyonuna başlıyor. "Bütün sokakların, mahallenin temizliği bizden sorulur!" diye düşünmek, zor; ama özel bir vazifeyi üstlenmek olsa gerek.

Hâsılı "Allah temizdir, temizlenenleri sever." düsturuyla yaşamak, sadece şahsî temizlikle sınırlı değil. Elimizin ulaştığı, gücümüzün yettiği her yeri temiz tutmak, pis olan yerleri temizlemek gerekiyor. Birçok çevre örgütü kendi temizlik sloganlarını insanlara duyurmaya çalışıyorlar. Ama bizim on dört asır öncesinden söylediğimiz bir sloganımız var. Hepsinden güzel, hepsinden üstün. Ne demiş peygamberimiz: "Temizlik imandandır."

BİTTİ

AĞLATAN FESLEĞEN

Hikâyeden önce

Hikâye anlatımına geçmeden önce günümüzün en büyük tehlikelerinden biri olan çevre kirliliği hakkında öğrencilerinize bazı bilgiler verebilirsiniz. Bunun giderek daha da tehlikeli bir hâl aldığını anlatabilirsiniz. Küresel Isınma tehdidini hatırlatarak şu soruyu sorabilirsiniz: Bu şekilde giderse 2030'da bizi nasıl bir tabiat hayatının beklediğini hiç düşündünüz mü?

Yıl: 2030, Yer: İstanbul

Adı Cihan'dı. Otuz beş yaşındaydı. Boğaziçi Üniversitesi'nde doktora öğrencisiydi. Üniversitenin düzenlediği bir geziyle ülkemizde bulunan Korunmuş Özel Yaşam Alanı'na (KÖYA) gidecekti.

Çok heyecanlıydı. Çünkü buranın varlığını sadece televizyon programlarından biliyordu. Özel bilim adamlarının girebildiği ve çok zengin insanların yaşadığı esrarengiz bir yerdi burası.

Cihan, her şeyin bu kadar nasıl çabuk değiştiğini bir türlü anlayamıyordu. Dünya son derece yaşanılmaz bir yer olup çıkmıştı. Etraf çöp dağlarıyla dolmuştu. Bu dağların arasında zehirli atıklardan dereler akıyordu. Birden çocukluğu geldi gözlerinin önüne. Şimdi yaşadığı hayat şartlarını bilim kurgu filmlerinde seyreder, o zaman bunları son derece saçma şeyler olarak görürdü.

2007 yılıydı. Cihan, henüz on iki yaşındaydı. Zaman zaman televizyonlarda küresel ısınma tehdidi ve küresel çevre kirliliğinden bahsedilirdi. O zamanın insanları çevrenin kirlenip yok olmasını pek umursamıyorlardı. Cihan da herkes gibi öğretmenlerinin "Ağaç dikin, çevrenizi temiz tutun, tabiat güzelliklerine sahip çıkın!" şeklindeki uyarılarına kulak asmıyordu. "Bana ne canım! Dünyayı ben mi kurtaracağım?" diyordu.

Cihan, birden kendine geldi. Şimdi ise durum gerçekten çok kötüydü. Dünyadaki bütün denizler, sanayi atıkları ve kanalizasyonlar yüzünden kirlenmişti. Şu anki gelinen durumda denizlerde canlı kalmamıştı. Balıklar, ahtapotlar, yengeçler ve daha birçok canlı teker teker yok olmuştu. Dünya üzerindeki 12 KÖYA'dan bazılarında akvaryumlar içerisinde nesli koruma altına alınmış balıklar vardı. Özel şartlarda, kocaman akvaryumlarda yetiştirilen bu balıklar, yedi yıldızlı ultra lüks otellerin restoranlarına satılıyordu. Cihan, bir magazin sitesinde şunları öğrenince ade-

ta şok olmuştu. KÖYA'larda yetiştirilen bu balıkları alan lüks oteller, müşterilerine çok yüksek fiyatlarla satıyordu. Hamsi'nin tanesi yüz on dolardı. Palamut balığının bir dilimi yüz kır beş dolar, lüferin tanesi ise tam tamına bin yüz elli dolardı. Bu haberi okuyunca, küçükken geçtiği balıkçılar çarşısı gözünün önüne geldi. Ezilmiş küçük balıkları yerlere atıverirlerdi de kediler kapar kaçardı. Şimdi balığın ezik büzüğü bile beş yıldızlı otellerde bulunamıyordu.

Toprak derseniz o da öleli beş yıl oluyordu. Nükleer atıkları göme göme toprağın da canını çıkarmışlardı. Meyveler ve sebzeler ise Özel Tarım Alanları'nda yetiştiriliyordu. Türkiye bu konuda şanslı bir ülkedydi. Ülkemizde tam sekiz tane ÖTA (Özel Tarım Alanları) vardı. Bu sebeple bazı meyveleri ve sebzeleri çok zorlanmadan bulabiliyorlardı. Elmanın tanesi otuz beş Türk lirası, portakalın ve mandalınanın tanesi elli, armut altmış liraydı. Karpuz ve kavun ise dilimi yetmiş beş liradan satılıyordu. Salatalık, kabak, biber, patlıcan da taneyle satılan sebzelerdi. Tabi bunların çok lüks marketlerde satıldığını söylemeye lüzum yok. Bu fiyatları ödeyebilecek hemen herkes satın alabiliyordu. Fakat her ailenin ancak belirli sayıda satın alma hakkı vardı. Bazı meyvelere ve sebzelere ihtiyacı olan hastaların, eğer satın alacak maddî durumu yoksa onların işi biraz zor oluyordu. Özel doktorlardan oluşan bir heyetin muayenesinden geçmeleri gerekiyordu. Reçetelerine yazdırarak Sosyal Güvenlik Kurumu'nun yardımıyla bu meyveleri ve sebzeleri elde edebiliyorlardı.

Bu yıl Ramazan Bayramı'nda Cihan ne yaptı bilin bakalım. Anneçğine bir hediye aldı. Ona eski gün-

lerden bir mutluluk yaşatmak istedi. Tabi bunun için birkaç ay burslarından biraz tasarruf yapması gerekti. Gidip lüks bir alışveriş merkezinin çiçekçisinden annesine küçük bir fesleğen aldı. Çiçeği özel camekândan bir hediye paketine yerleştirdiler. Çünkü eve gidinceye kadar bu zavallı çiçek solardı. Niye mi? A doğru ya, anlatmadım size. Onlar dışarıda oksijen maske-siyle dolaşıyorlar. Havadaki karbondioksit oranı yüzde 48 iken nasıl yaşayabilir ki insan, değil mi? Evde de ancak özel havalandırma cihazları sayesinde mas-kesiz durabiliyorlar. Pek çok fakir aile, bu imkândan da mahrum. Evlerin duvarlarını ve pencerelerini özel maddelerle kaplatıp oksijen üreten binlerce dolarlık özel klimayı alamıyorlar. Bu yüzden maddî durumla-rı yerinde olmayan insanlar, evlerinde bile maskeyle dolaşmak zorundaydılar.

Neyse biz Cihan'ın annesi ile fesleğen çiçeğine dönelim. Zavallı kadın, özel camekân paketi açıp fes-leğeni görünce heyecandan,

— “Ayy!” diye hafif bir çığlık attı. “Bu da ne!”

Bir müddet şaşkın şaşkın baktı saksıdaki çiçeğe. Yüzünü fesleğenin çiçekli yaprakları arasına daldırıp derin bir nefes çekti. Çiçeğin iç bayıltan kokusu ka-dıncağızın başını döndürmüştü. Gözlerinden iki dam-la yaş süzülürken oğluna baktı ve dedi ki:

— Ah benim güzel evladım! Ne gerek vardı bu kadar masraf yapmaya!

Cihan için bu küçük hediye sekiz yüz elli dolara mâl olmuştu; ama annesinin üç dört gün çocuklar gibi sevindiğini görmek ona yetmişti. Çiçek maale-sef daha fazla yaşamadı. Çünkü özel şekilde korunan toprak kullanılıyordu artık. Zavallı çiçek de bu kadar yaşayabildi o yapmacık toprakta.

Annesinin ne kadar üzüldüğünü görmeliydiniz. Kuruyup ölen çiçek için sanki bir akrabasını kaybet-miş kadar üzüldü. Onun bu hâlini görünce, “Keşke hiç almasaydım çiçeği!” dedi Cihan; ama bilemezdi ki böyle olacağını! Annesiyle o akşam oturup epeyce dertleştiler. Derya Hanım ümitsizlik içinde dedi ki:

— Keşke elimizde fırsat varken çevremizi temiz tut-saydık. Bir ağaç dikseydik be oğlum!

— Hiç sorma anne! Şimdi bir çiçek bile iki üç gün-den fazla yaşamıyor!

Artık ne yapsalar boştu. Ne kadar üzülseler boş!

Hikâyeden sonra

Hikâyenin anlatımını bitirdikten sonra öğren-cilerinizden birine küresel ısınma ve bunun ha-yatımıza ne gibi etkileri olacağına dair küçük bir ödev verebilirsiniz. Daha sonra da öğrencileriniz-le kararlaştırdığınız bir gün, düzenleyeceğiniz bir piknikte belirlediğiniz müsait bir alana ağaç dik-meye gidebilirsiniz.

BİTTİ

Tarihten Bir Hatıra

Temizlikte İslâm Markası

Fâtih Sultan Mehmet Han şehirler, ülkeler fetheden bir padişah değildir sadece. O aynı zamanda düzenli, tertipli, tertemiz bir insandır. Fethettiği şehirleri bir harabe, bir pislik yuvası hâlinde devralmış; ama onları kısa süre içinde düzenli ve tertemiz bir Müslüman şehrine çe-virmeyi bilmiştir.

O, İstanbul'u fethettikten sonra şehirdeki halktan bazılarının temizlik ve nezaket kural-larına gerektiği şekilde dikkat etmediklerini görür. Onları cezalandırmak yerine şöyle bir tedbir alır. Bir vakıf kurarak bu vakıfta çalışa-caklara şu görevi verir:

“Ben ki İstanbul fatihi abd-i âciz Fatih Sul-tan Mehmet, bizâtihi alun terimle kazanmış ol-duğum akçelerimle satun aldığım İstanbul'un Taşlık mevkiinde bulunan ve hudûd mâlûm olan 136 bab dükkânımı aşağıdaki şartlar muvâcehesinde vakf-ı sahîh eylerim. Şöyle ki:

Bu dükkânlarımdan elde edilecek gelirle, İstanbul'un her sokağına ikişer kişi tayin ey-ledim. Bunlar ki, ellerindeki bir kap içerisinde kireç tozu ve kömür külü olduğu hâlde günün belirli saatlerinde bu sokakları gezeler. Bu so-kaklara tükürenlerin, tükürükleri üzerine bu tozu dökeler ki, yevmiye yirmişişer akçe alsun-lar.”

HİZMET ETMEK

CENNET MEKÂN ABDÜLHAMİT HAN

Tarihin tanıklık ettiği devlet başkanları, sultanlar, krallar içinde “deha” sayılan liderlere rastlamak mümkündür. Bunların sayısı bir elin parmaklarını geçmez. Ecdadımız Osmanlı ise adeta dehalar zinciri liderlere tanıklık etmiştir. İşte bu dehalar zincirinden biri de Ulu Hakan Sultan Abdülhamit Han’dır.

Abdülhamit Han, Osmanlı padişahlarının otuz dördüncüsü, İslâm halifelerinin de doksan dokuzuncusudur. Abdülhamit Han, devletin başına geçtiğinde şartlar hiç de iyi değildi. Fakat o, sabrı sayesinde devleti otuz üç yıl büyük kayıplardan koruyarak idare etmişti.

Sultan Abdülhamit, çok kuvvetli bir zekâyâ sahipti. Bir kez gördüğü veya sesini işittiği kimseyi bir daha asla unutmazdı. Abdülhamit Han’ın öne çıkan özelliklerinden biri de onun nezaketiydi. Halkının durumunu iyi takip eder, onlarla alakadar olmaya dikkat ederdi.

1897 yılıydı. Yunan isyanını bastırmak üzere savaş ilan edilmişti. Köylüsü, yaşlısı, genciyle herkes bu savaşa katılmıştı. Savaşın bütün giderlerini de Abdülhamit Han, kendi malından karşılamıştı.

Savaştan sonra Abdülhamit Han, hastanedeki yaralıları tek tek ziyaret edip ne istediklerini sorduğunda hep bir ağızdan: “Padişahım çok yaşa!” karşılığını alıyordu. Fakat bu cevap, padişahı teselli etmiyordu. Yanındakilere, “Askerlerimin benim sağlığımdan başka isteyecek bir şeyleri olmalı!” diyordu. Askerler arasında yaptırdığı titiz araştırma sonucunda bacağını kaybeden bir askerin isteğini öğrenebilmişti. Asker, savaşta bacağını kaybettiğine değil de çok sevdiği saatinin kırıldığına üzülüyordu. Padişah bu haberi duyduğunda gözleri doldu. O akşam hastanedeki bütün askerlere birer saat hediye etti. Abdülhamit Han, marangozluk mesleğini iyi bilirdi. Fakat daha evvel hiç baston yapmamıştı. İşte ilk ve son olarak bir baston yapmış, bacağını kaybeden askere kendi elleriyle hediye etmişti.

Abdülhamit Han’la görüşen Yahudi asıllı casus Arminius Vambery şöyle ifade eder: “Sultan Doğu’da

rastlanan en kibar, en şefkatli, nazik ve değerbilir prenslerden biridir.”

Abdülhamit’in en büyük özelliklerinden biri de iyi giyinmesiydi. İnsanların karşısına her zaman düzenli ve temiz kıyafetlerle çıkardı. Fakat kanepenin üzerine oturduğunda veya namaz kıldıktan sonra elbiseleri kırıştığında o elbiseler ile insanların karşısına çıkmayı uygun bulmazdı. Bu sebeple günde iki üç kez elbise değiştirdiği olurdu. Her zaman beyaz gömlek giyerdi. Abdülhamit Han; daima ceket giyiyor, düğmelerini de ilikli tutuyordu. Ölüm döşeginde bile insanların

karşısına düzgün bir kıyafette çıkmıştı. Onun insanların içine gömleğiyle çıktığı bile görülmemişti. Giydikleri hep yerli malıydı. Ceketinin mendil cebinde ince kordonlu saati bulunurdu. Namaz kılarken takke takmayı ihmal etmiyordu. İsraftan kaçınıyordu. Hatta alışveriş yapan ağalara ne kadar ücretle aldıklarını soruyor, eğer pahalı ise daha ucuzu almasını hususunda sorguya çekiyordu.

Abdülhamit Han, herkesin gönlünü almayı bilirdi. Sarayın bahçesinde oynayan şehzadelerle vakit geçirir; hatta onlara karşı muziplikler bile yapardı. Temizliğe çok dikkat ettiği için kolonya şişesi elinden eksik olmaz, birkaç saat içerisinde sürer bitirirdi.

O zaman insanların padişaha olan sevgisinden dolayı kızların adını Hamide, erkeklerin adını da Hamit koyma geleneği yaygınlaşmıştı.

Abdülhamit Han çok düzenli yaşardı. Günde 15-16 saat çalışırdı. Sabahları erken kalkar, namazını kıldıktan sonra Güneş doğuncaya kadar tesbihatını yapardı. Kahvaltısını çok hafif yaptıktan sonra kahvesini içer, çalışmaya başlardı.

Sultan Abdülhamit Han kimseye “sen” diye hitap etmezdi. Çocuklara bile “sen” demekten hoşlanmazdı. Kitap okumaya ve kitap dinlemeye pek meraklıydı. Dedektif romanlarına ve seyahatnamelere düşkündü.

Abdülhamit Han, yetmiş yedi yaşında 1918 yılında yorgun ve yoğun bir ömrün ardından Rabbi’ne kavuştu. Kabri, İstanbul’dadır.

ALLAH'IN EVİ

Medine'nin kenar mahallelerinde oturan Ümmü Mihcen adında yaşlı bir kadın vardı. Kendisi tertemiz bir hayata sahipti. Bu güzel insan bir gün, "Rabbim bana İslâm dinini nasip etti. Benim kalbimi imansızlıktan temizledi. Beni putlara tapmak gibi çirkin bir işten kurtardı. O zaman ben de O'nun evini temiz tutayım," dedi. O günden sonra her gün mescidi temizlemeye başladı. Artık o nurlu Medine'nin Peygamber mescidini temizliyordu. Biliyordu ki burası Allah'ın eviydi. Allah Resulü burada ashâbıyla birlikte sohbetler yapıyordu. O zaman burası tertemiz olmalıydı.

Mescidin her gün temizlenmesine en çok Peygamber Efendimiz seviniyordu. Bu yüzden de Allah Resulü, Ümmü Mihcen'i çok seiyor, onu ne zaman görse hâlini, hatırını soruyordu. Bir gün Ümmü Mihcen hastalandı. Yatağın-dan kalkamadığı için Mescid-i Nebvî'yi günlerce temizleyemedi. En çok buna üzülüyordu. Eski sağlığına ve sıhhatine kavuşmayı da bunun için istiyordu. Hemen iyileşip Allah'ın evini temizleyebilmek için. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) de onu bir kaç gün göremeyince merak edip nerelerde olduğunu sormuştu.

— Ümmü Mihcen hasta oldu ya Resulallah, dediler

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) bunu öğrenince hemen onu ziyaret etmek istedi. Komşuları kendisine bu güzel müjdeyi ulaştırdılar.

— Gözün aydın ey Ümmü Mihcen! Resulallah seni ziyaret etmeye geliyor, dediler.

Ümmü Mihcen sanki Cennet'le müjdenmişçesine sevindi. O kısacık ziyaret süresince sanki dünyada cennet hayatı yaşamış gibi oldu. Fakat o güzel hanım sahibinin bu hastalığı bir türlü geçmedi. Her geçen gün biraz daha durumu kötüleşti. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) de hemen her gün

Ümmü Mihcen'in sağlık durumu hakkında bilgi alıyordu. Nihayet bir gün komşularına dedi ki:

— Ümmü Mihcen vefat ederse haberim olmadan onu gömmeyiniz.

Nihayet bir akşam Ümmü Mihcen'in tertemiz ruhu Rabbi'ne kavuştu. Komşuları yıkayıp kefenlediler. Cenaze namazı için Peygamber Efendimiz'e haber vereceklerdi. Fakat vakit çok geç olmuştu. Yatsı namazı kılınmış, Peygamberimiz (s.a.v.) uyumuştur. Ashap kendi aralarında düşünmeye başladı:

— Peygamberimiz'i (s.a.v.) uyandıralım mı, ne dersiniz?

— Bu vakitte O'nu rahatsız etmemiz doğru olmaz!

— Ama "Bana haber verin!" demişti.

— Bence O'nu rahatsız etmeyelim.

Böylece Ümmü Mihcen'in vefat ettiği Peygamberimiz'e (s.a.v.) haber verilmedi. Cenaze namazı kılındı ve Cennetü'l-Bakî'ye defnedildi. Sabahleyin Peygamber Efendimiz (s.a.v.) yine onu sordu.

— Ey Allah'ın Resulü! O vefat etti. Kefenleyip Size haber vermek istedim. Vakit geç olmuştu. Siz istirahat ediyordunuz, sizi rahatsız etmek istemedik. Biz de onu defnettik.

Peygamberimiz (s.a.v.) buna çok üzüldü. Çünkü onun cenaze namazını bizzat kendisi kıldırarak istiyordu.

— Yürüyün o hâlde benimle, dedi.

Ashâbıyla beraber kabristanına gittiler. Ümmü Mihcen'in kabri başında Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ve arkadaşları tekrar cenaze namazı kıldılar.

Hiçbir karşılık beklemeden Allah'ın evini temizleyen bu güzel insan için sevgili Peygamberimiz çok güzel bir vefa örneği sergilemişti. Onun için hayır duâlar ederek oradan ayrıldılar. Allah hepsinden razı olsun.

FOTOĞRAF 1

FOTOĞRAF 2

Fotoğraflarda neler görüyorsunuz?

- 1 Birinci fotoğraftaki manzaranın meydana gelmesi için neler yapılmış olabilir?
.....
- 2 İkinci fotoğraftaki durum hangi sebeplerden dolayı meydana gelmiş olabilir?
.....
- 3 Birinci fotoğraftaki gibi bir tabiatı yaşamak hayatınızı nasıl etkiler?
.....
- 4 İkinci fotoğraftaki gibi bir tabiatı yaşamak hayatınızı nasıl etkiler?
.....
- 5 Şu an içinde yaşadığınız çevre acaba dedenizin zamanında nasılmış? Sebebi ne olabilir?
.....
- 6 Sizin torunlarınız acaba nasıl bir çevre içinde yaşayacaklar? Sebebi ne olabilir?
.....
- 7 Siz hangi manzaranın olduğu bir dünyada yaşamak istersiniz? Niçin?
.....
- 8 Siz çevrenizi güzelleştirmek için neler yapıyorsunuz/yapmalısınız?
.....